

UNIVERSITETET I OSLO
DET HUMANISTISKE FAKULTET

Eksamen i
RETKOM1102
Tekst og kommunikasjon

Vår 2014

Tid: Tirsdag/tysdag 27. mai 2014 kl. 9 – 13 (4 timer/timar)

Sted/stad: SB lesesal del D

Ingen hjelpemidler tillatt.

Hjelpemiddel ikkje tillatne.

Oppgavesettet er på 4 sider, forsiden medregnet.

Oppgavesettet er på 4 sider medrekna framsida.

Sensur: 20. juni 2014

BOKMÅL

Du skal svare på alle oppgavene.

Oppgave 1: Kortsvarsoppgaver

- Hva kjennetegner et **ikonisk**, et **indeksikalt** og et **symbolsk** tegn? Hvilke typer tegn (og eventuelle kombinasjoner) finner du i den vedlagte annonsen (vedlegg 1)?
- Hvorfor bruker vi **høflighetsstrategier** i språklig samhandling? Finner du noen høflighetsstrategier i denne standard-tilbakemeldingen fra et annonseringsfirma: «*Din avmelding fra nyhetsbrevlisten Dagens lille nyhet er mottatt. Hvis du har problemer med å melde deg av listen, eller hvis du mottar nyhetsbrevet på en annen E-post adresse, eller trenger annen hjelp i forbindelse med avmelding, vennligst ta kontakt med support avdelingen pr. E-post på adressen: dagenslillenytet@direct-communications.eu*»
- Gjør kort rede for hva som kan svekke leserens opplevelse av **sammenheng i en tekst**.

Oppgave 2: Analyseoppgave

Gjør en retorisk analyse av teksten «Kunsten å gå på snørra» (vedlegg 2), med særlig vekt på bruken av de retoriske bevismidlene **etos** og **patos** og den språklige utformingen (**elocutio**).

Analyseteksten er skrevet av kommentator og tidligere sjefredaktør i Dagbladet, John Olav Egeland (f. 1951), og er hentet fra dagbladet.no, hvor den ble publisert 11. mai 2014.

NYNORSK

Du skal svare på alle oppgåvene.

Oppgåve 1: Kortsvarsoppgåver

- Kva kjenneteiknar eit **ikonisk**, eit **indeksikalt** og eit **symbolsk** teikn? Kva for typar teikn (og eventuelle kombinasjonar) finn du i den vedlagde annonsen (vedlegg 1)?
- Kvifor nyttar vi **høflegheitsstrategiar** i språkleg samhandling? Finn du nokre høflegheitsstrategiar i denne standard-tilbakemeldinga frå eit annonseringsfirma: «*Din avmelding fra nyhetsbrevlisten Dagens lille nyhet er mottatt. Hvis du har problemer med å melde deg av listen, eller hvis du mottar nyhetsbrevet på en annen E-post adresse, eller trenger annen hjelp i forbindelse med avmelding, vennligst ta kontakt med support avdelingen pr. E-post på adressen: dagenslillenytet@direct-communications.eu*»
- Gjer kort greie for kva som kan svekkje lesaren si oppleving av **samanheng i ein tekst**.

Oppgåve 2: Analyseoppgåve

Gjer ein retorisk analyse av teksten «Kunsten å gå på snørra» (vedlegg 2), med særleg vekt på bruken av dei retoriske bevismidla **etos** og **patos** og den språklege utforminga (**elocutio**).

Analyseteksten er skriven av kommentator og tidlegare sjefredaktør i Dagbladet, John Olav Egeland (f. 1951), og er henta frå dagbladet.no, der den blei publisert 11. mai 2014.

Vedlegg 1 (annonse):

PENGER.NO

Hvor mye kan du spare på boliglånet?

SJEKK HER

LA FORSIKRINGSSJELSKAPENE KONKURRERE OM DEG

Vedlegg 2 (aviskommentar):

Kunsten å gå på snørra

Når en kjendis går på snørra, deler nasjonen seg i to: De som fordømmer og de som er medfølende. Dette er nokså firkantet.

Publisert den 11. mai 2014, kl. 11:23 av

John Olav Egeland

Kommentator i Dagbladet

Alle synsere — fra øverst i kjendishierarkiet til den laveste hjemmeblogger — har i flere dager vært travelt opptatt med å fortelle Petter Northug hvordan han skal endre sitt liv og sine verdier. Det går en moralistisk vekkelse over landet. Overalt skinner det i prektighet og pekefinger. Flertallet synes å mene at skiløperen er et barn som nå må få voksne med autoritet rundt seg. De vil ha ham tilbake i rollen som helt. En uvøren sådan, men altså en idrettshelt. Dette er problematisk av flere grunner.

Når det gjelder den offentlige siden av Northug-affæren, er det særlig ett spørsmål som er viktig. Det er at politi, påtalemyndighet og domstol gjør jobben sin uten å ta hensyn til den siktedes status. Petter Northug skal etterforskes på samme måte som alle andre i samme situasjon. Påtalemyndigheten skal vurdere beviser og skyld som om fyllekjøringen var foretatt av en helt ukjent person. Og domstolen skal følge lov og rettspraksis. Northug skal ikke ha noen strafferabatt fordi han er rik og berømt, eller fordi saken har vært bredt omtalt i mediene. Han skal ha rettfærdighet, og det er ikke grunn til å tro at han ønsker seg noe annet heller.

Samtidig gir hendelsen en åpning for å få en debatt om idrettens merkværdige heltebilder. Alle skjønner at et liv i toppidretten krever forsakelser, disiplin og strenge prioriteringer. Konkurransen er så hard, og marginene så små, at livet nødvendigvis må være regulert. Det er ikke lenger nok. Idrettsledere og sponsorer forventer også at de utvalgte har personlighet og verdier som samsvarer med rollen som forbilde. I Norge er forbilder folk som har plettfriandel, sunne tanker, god moral, tradisjonelle verdier og som ikke gjør noe utenfor boksen.

Dette er sludder på grensen til menneskeforakt. En idrettsutøver kan kanskje være et forbilde når det gjelder å løpe fortest, kaste lengst eller løfte tyngst. Men ikke noe moralsk forbilde eller verdikompass. Moderne toppidrett er underholdningsindustri, ikke et kirkemøte. Å omskape Petter Northug til en slags trøndersk Sankt Petter, er bare tåpelig og kan aldri bli troverdig.

Det mest ubehagelige er likevel det selvforherligende alvor enkelte idrettsledere og sponsorer legger for dagen. De er så redde for signaleffekten av uheldige handlinger at de nærmest skjelver. Ikke når det gjelder dem selv naturligvis, men for alle svake sjeler som ikke vet bedre. Tror de virkelig at det vil bli en trend blant idrettsungdommen å kjøre i fylla fordi forbildet Petter har gjort det? Det er like sannsynlig som at maten til Coop blir bedre eller billigere når Northug går fort på ski.

Og hvis det virkelig er slik at idrettsutøverne er forbilder og helter, så må vel de øverste lederne i idretten være superhelter? Jeg tror ikke det. Det er vanskelig å presse f. eks. idrettspresident Børre Rognlien inn i den rollen. Idrettsfolk er ikke annerledes enn annet folk.

Det beste er antakelig å roe det hele ned mange hakk. Idrettsutøvere som handler uheldig eller ulovlig er ingen trussel mot den oppvoksende slekt. Moral og verdier følger flere spor enn skisporet. Og ikke minst: La oss ta et oppgjør med idrettens krampaktige krav til prektighet. Det er nok nå.